

Danskernes adfærd og holdninger til corona-epidemien

Resultater fra HOPE-projektet
Professor Michael Bang Petersen
Professor Andreas Roepstorff

25/6/2021

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

HOPE

1 HOPE-projektet giver en løbende monitorering af corona-epidemien set med befolkningens øjne

1.1 Baggrund for undersøgelsen

Grundkernen i at håndtere en epidemi er, at befolkningen skal ændre adfærd på centrale områder i deres professionelle og private liv, og de skal gøre det hurtigt. Det er de raskes adfærd i dag, der skaber næste uges smitteudvikling. Er alle grupper i samfundet tilstrækkeligt opmærksomme, føler de sig tilstrækkeligt klædt på, og følger de rent faktisk myndighedernes råd? Disse spørgsmål er afgørende for at stoppe epidemien. I et demokrati kræver det troværdigt politisk lederskab at sikre befolkningens adfærdsændringer. Vi måler derfor også løbende befolkningens bekymringer og deres opbakning til den førte politik. Det er en klassisk samfundsfaglig problemstilling at beskrive og forudsige adfærdsændringer. Vores undersøgelser følger udviklinger i danskernes reaktioner på corona-epidemien på baggrund af vores erfaringer med samfundsvidenskabelig forskning og metode. Det kvantitative datagrundlag for rapporten er indsamlet af Epinion¹. Derudover indeholder rapporten data fra en etnografisk dataindsamling, som bidrager til at nuancere forståelsen af de kvantitative data. Dataindsamlingerne udføres som del af HOPE-projektet (www.hope-project.dk), der er finansieret med 27 millioner kroner af Carlsbergfondet.²

Michael Bang Petersen
Professor, PhD
Department of Political Science
Aarhus University, Denmark

Andreas Roepstorff
Professor, PhD
Interacting Minds Centre
Aarhus University, Denmark

¹Epinion indsamler månedligt data i Danmark, Sverige, Storbritannien, USA, Tyskland, Frankrig, Italien og Ungarn. Der indsamles besvarelser fra omkring 500 repræsentative borgere per land per runde. Denne undersøgelse sætter fokus på holdninger og følelser i forhold til pandemien som en total Krise, herunder tillid til myndigheder, bekymringer omkring krisens konsekvenser og mentalt velbefindende.

²Statistisk analyse af surveydata: Marie Fly Lindholt. Indsamling og analyse af kvalitative interviews: Catrine Sundorf Kristensen og Julie Ziska. Grundet et begrænset antal deltagere i den etnografiske dataindsamling er den kvalitative data ikke repræsentativ. Analyser af data fra Twitter: Maris Sala og Rebekah Baglini.

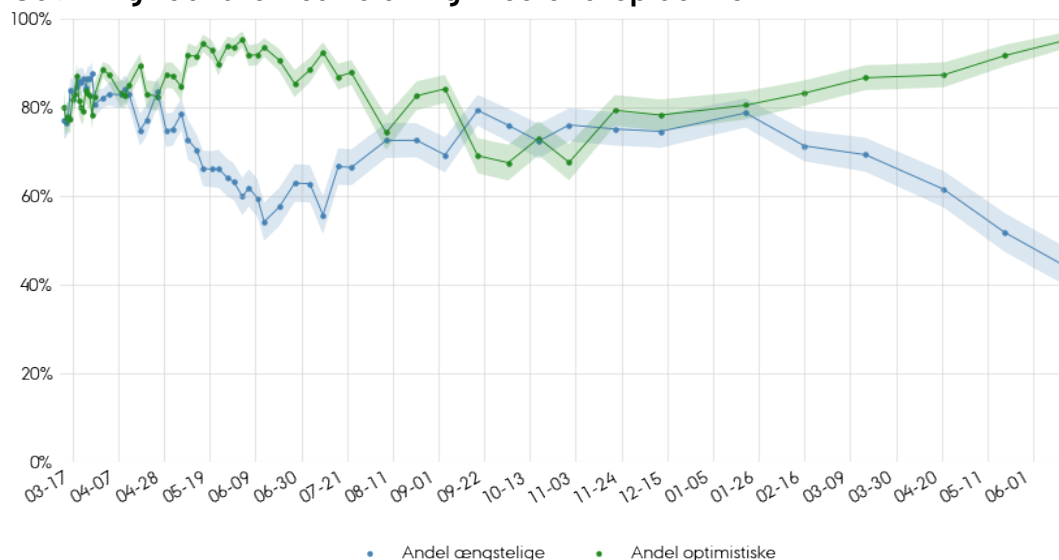
2 Rekordhøj optimisme, generel opbakning og uenighed indenfor demokratiets rammer.

2.1 Hovedresultater fra undersøgelsen - 25. juni 2021

- Rapporten indeholder data til og med d. 15. juni. Den seneste dataindsamling er således foretaget i en uge, hvor det blev besluttet at udfase mundbind i store dele af det offentlige rum samt hvor denne udfasning af brugen af mundbind også trådte i kraft. Rapporten giver dermed et indblik i, hvordan befolkningen oplever den nuværende situation, hvor samfundet i høj grad er åbnet op, og hvor kombinationen af test, vacciner og coronapas muliggør en mere normaliseret hverdag.
- Bekymringen har nået det laveste niveau under hele pandemien, og optimismen er ligeledes på det højeste niveau under hele pandemien (figur 3.1). På trods af den meget lave grad af bekymring er der fortsat høj opbakning til regeringens håndtering (figur 7.1), ligesom der også er stor opbakning til størstedelen af de mulige restriktioner til at stoppe smittespredningen, hvis denne skulle stige (figur 6.1).
- På trods af den høje grad af optimisme (figur 3.1) og det lavere niveau af smitteforebyggende adfærd i takt med at samfundet er genåbnet (figur 15.1) ser vi ikke indikationer på, at danskerne føler, at de er tilbage til en helt normal tilværelse. Der er fortsat omkring 35 procent der svarer, at de i høj grad har ændret adfærd for at undgå at sprede smitte (figur 16.1). Selvom befolkningen lempet på adfærden, indikerer det dermed, at der stadig er en bevidsthed i befolkningen om, at der fortsat er en epidemi.
- Siden maj observeres der desuden en stigning i andelen, der angiver, at de har hørt om nye, mere smitsomme varianter af corona-virussen. Dette har imidlertid ikke ført til en stigning i andelen, der (I) er mere bekymrede pga. nye, mere smitsomme varianter, eller (II) i højere grad følger sundhedsmyndighedernes anbefalinger pga. nye, mere smitsomme varianter (figur 5.1).
- På trods af en høj opbakning til regeringens håndtering (figur 7.1) observeres der en stigning i andelen, der oplever at regeringens reaktion på corona-virussen har været for vidtgående (figur 9.1). Konkret oplever 36 procent af danskerne, at regeringens håndtering har været for vidtgående, hvilket er det højeste niveau under hele pandemien. Internationalt er dette også en relativt høj andel. Dette indikerer, at der er en betydelig diskussion omkring regeringens håndtering, men i modsætning til en række andre lande i undersøgelsen, omsættes dette ikke til en bekymring for demokratiske rettigheder (figur 10.1). I Danmark har den politiske diskussion og uenighed har altså mere karakter af en normal politisk uenighed indenfor demokratiets rammer om mål og midler.
- Borgernes trivsel, og særligt de unges trivsel, har været hårdt ramt under pandemien. Ved seneste måling i maj observerede vi for første gang i foråret klare fald i både ensomhed og stress. Disse positive udviklinger er fortsat den seneste måned - særligt for de unge (figur 14.1 og 14.2). Dette indikerer, at genåbningen har haft en positiv indvirkning på især unges trivsel. Trivslen er nu næsten på niveau med trivslen på samme tid sidste år. Dette indikerer, at trivslen for langt de fleste relativt hurtigt normaliseres, trods den lange nedlukning.
- Coronapasset er en central del af genåbningsstrategien. Et flertal af borgerne oplever fortsat, at det er vigtigt, at de nemt kan blive testet (figur 18.1). Analyser af debatten om coronapas på Twitter viser, at coronapasset først og fremmest forbindes med en række praktikaliteter såsom restaurant, vaccine og frisør. Der er ikke tegn på, at coronapasset generelt er kontroversielt eller opfattes som problematisk (figur 19.1)
- Opbakningen til vacciner er fortsat meget høj, også i forhold til de øvrige lande i undersøgelsen (figur 20.1). Dette gælder bredt på tværs af køn, alder, uddannelse og indkomst (figur 20.2). Analyser af Twitter-data viser et relativt lavt niveau af omtaler af vacciner. Det tyder på, at vaccinationsprogrammet er forholdsvis ukontroversielt (figur 21.1). Debatten om vacciner til børn mellem 12 og 15 år kan ikke ses i de kvantitative data. I etnografiske interview lægger deltagere blandt andet vægt på vigtigheden af frivillighed og information. Der udtrykkes også behov for at sammenligne den mulige covid-19-vaccine med andre massevaccinationsprogrammer rettet mod børn og unge.

3 Bekymringen er på det laveste niveau under hele pandemien, og optimismen er på det højeste niveau under hele pandemien.

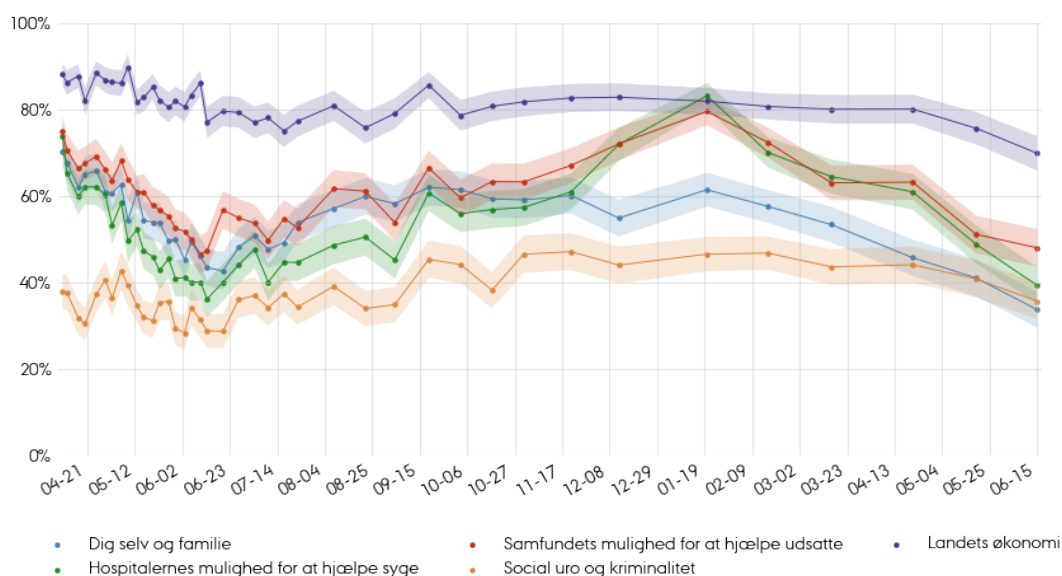
3.1 Udvikling i danskernes holdning til corona-epidemien

Note: N = 32.190 (Epinion). Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I nogen grad" eller "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad frygter du konsekvenserne af den nuværende situation med corona-virussen" og "2) I hvilken grad er du optimistisk i forhold til at Danmark indenfor den nærmeste fremtid kan få kontrol over corona-virussen."

4 Danskerne bekymrer sig mindst om sig selv og deres familie. Borgernes bekymring handler primært om landets økonomi, men også denne bekymring er faldende.

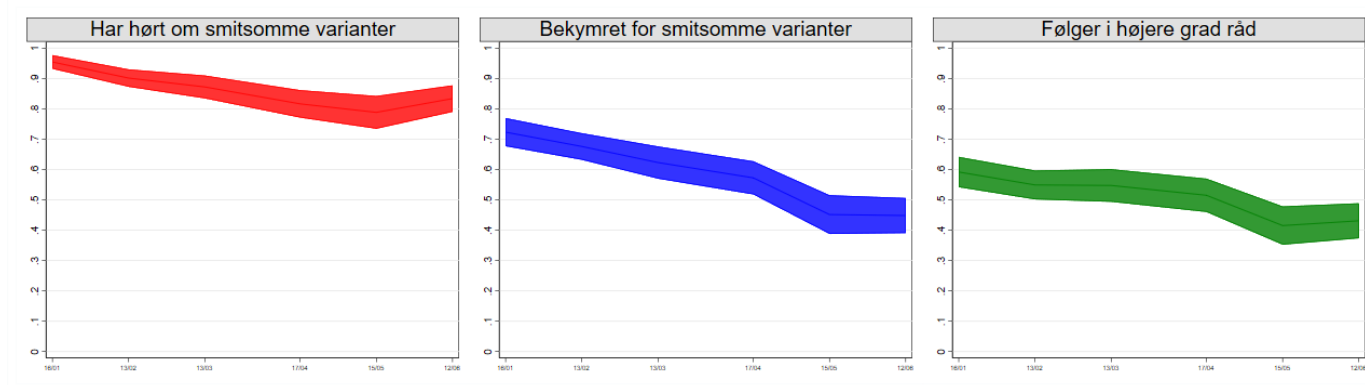
4.1 Udvikling i danskernes bekymring

Note: N = 20.778 (Epinion). Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I nogen grad" eller "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad er du bekymret for konsekvenserne af corona-virussen... 1) for dig og din familie?, 2) for hospitalernes mulighed for at hjælpe syge?, 3) for samfundets mulighed for at hjælpe de udsatte?, 4) på social uro og kriminalitet?, 5) på landets økonomi?".

- 5 Siden maj er der sket en stigning i andelen, der angiver, at de har hørt om nye, mere smitsomme varianter af corona-virussen. Dette har imidlertid ikke ført til en stigning i andelen, der (I) er mere bekymrede pga. nye, mere smitsomme varianter, eller (II) andelen der i højere grad følger sundhedsmyndighedernes anbefalinger pga. nye, mere smitsomme varianter.**

- 5.1 Udviklingen i andelen der (I) har hørt om mere smitsomme varianter, (II) der er mere bekymrede pga. mere smitsomme varianter, og (III) i højere grad følger sundhedsmyndighedernes anbefalinger pga. mere smitsomme varianter.**

Note: N = 3.155 (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen der har svaret helt enig eller delvis enig til følgende spørgsmål: (1) "Jeg har hørt om nye varianter af corona-virus, der er mere smitsomme", (2) "Jeg er bekymret over de nye, mere smitsomme varianter af corona-virus" og (3) "Jeg følger i højere grad sundhedsmyndighedernes anbefalinger pga. de nye, mere smitsomme varianter af corona-virus".

- 6 Der er fortsat stor opbakning til de forskellige mulige tiltag for at stoppe smittespredning. Der er særligt opbakning til aflysning af offentlige begivenheder, aflysning af private arrangementer (+100) samt restriktioner på indrejse fra specifikke regioner. Derudover er der også stor opbakning til brug af mundbind, nedlukning af arbejdspladser samt nedlukninger af skoler og universiteter som mulige tiltag for at begrænse smittespredning.

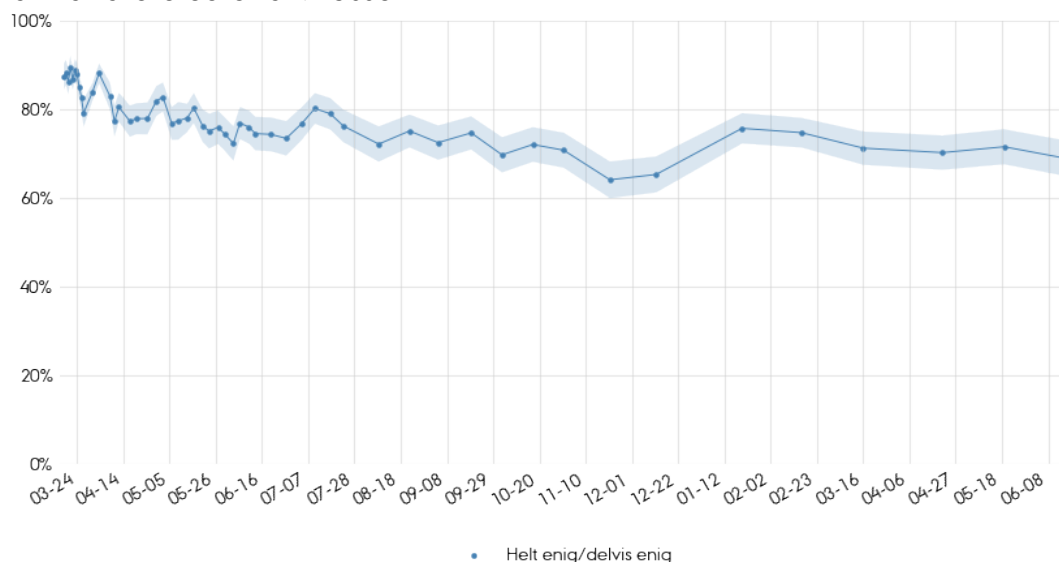
6.1 Udvikling i andelen der støtter op om de respektive tiltag for at stoppe smittespredningen

Note: N = 6.428 (Epinion). Figuren viser andelen, der har svaret "Støtter op" til følgende spørgsmål: "Som du måske ved, så har mange lande indført forskellige tiltag for at stoppe spredningen af COVID-19 epidemien. Vi vil gerne vide om du støtter eller er imod de følgende tiltag i dit land: 1) nedlukning af skoler og universiteter, 2) nedlukning (eller tvungen hjemmearbejde) af alle ikke-essentielle arbejdspladser (eks. supermarkeder og lægehuse), 3) aflysning af offentlige begivenheder, 4) aflysning af private arrangementer med over 100 deltagere, 5) nedlukning af offentlig transport, 6) gøre det obligatorisk for folk at blive hjemme (kun at måtte forlade huset med særlige undtagelser), 7) begrænse den interne rejseaktivitet mellem byer/regioner, 8) gøre det obligatorisk for folk at bære mundbind på offentlige steder, 9) forbyde indrejse for udlændinge fra specifikke regioner".

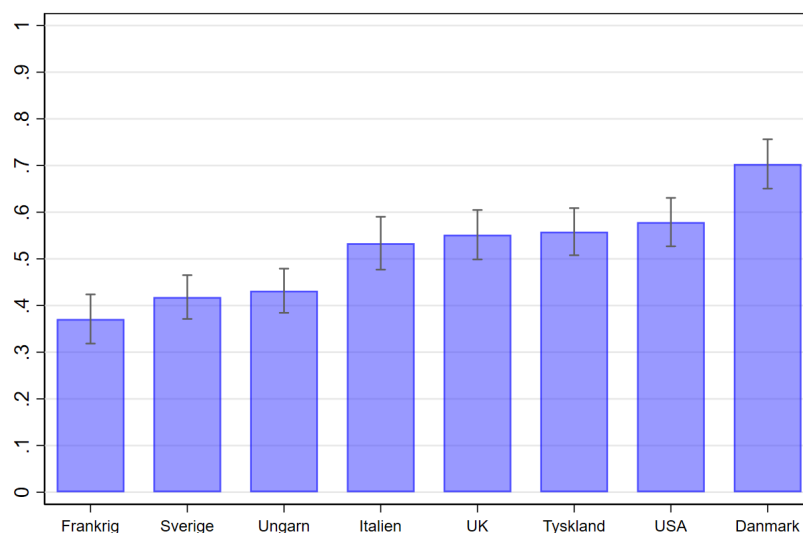
7 Opbakningen til regeringens håndtering af corona-virussen har været stabil de seneste måneder. Ca. 70 % er helt enige eller delvist enige i, at regeringen har ført den nødvendige politik. Når der sammenlignes på tværs af landene, fremgår det, at Danmark fortsat er det land i undersøgelsen, hvor der er klart størst opbakning til regeringens håndtering.

7.1 Udvikling i andelen, der mener, at regeringen har ført den nødvendige politik for at håndtere corona-virussen

Note: N = 29.056 (Epinion). Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Regeringen har ført den nødvendige politik for at håndtere corona-virussen."

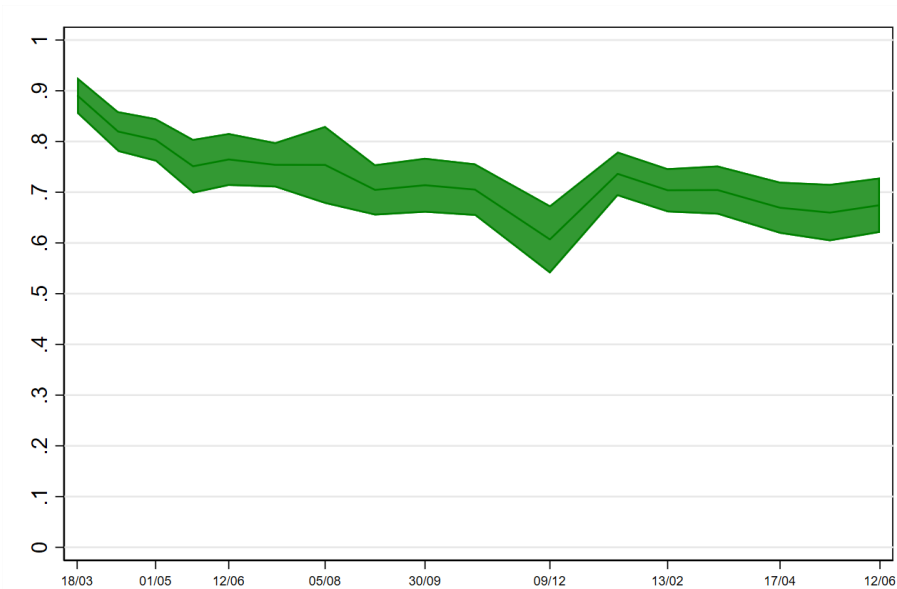
7.2 Andel der mener at regeringen fører den nødvendige politik opdelt på lande

Note: N = 3.948 (Epinion). Figuren viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Regeringen har ført den nødvendige politik for at håndtere corona-virussen" opdelt på lande. De lodrette linjer på søjlerne indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren er baseret på data for perioden 12/5-19/5.

8 Andelen der har tillid til regeringen har været faldende over tid, men de seneste måneder har tilliden til regeringen været stabil.

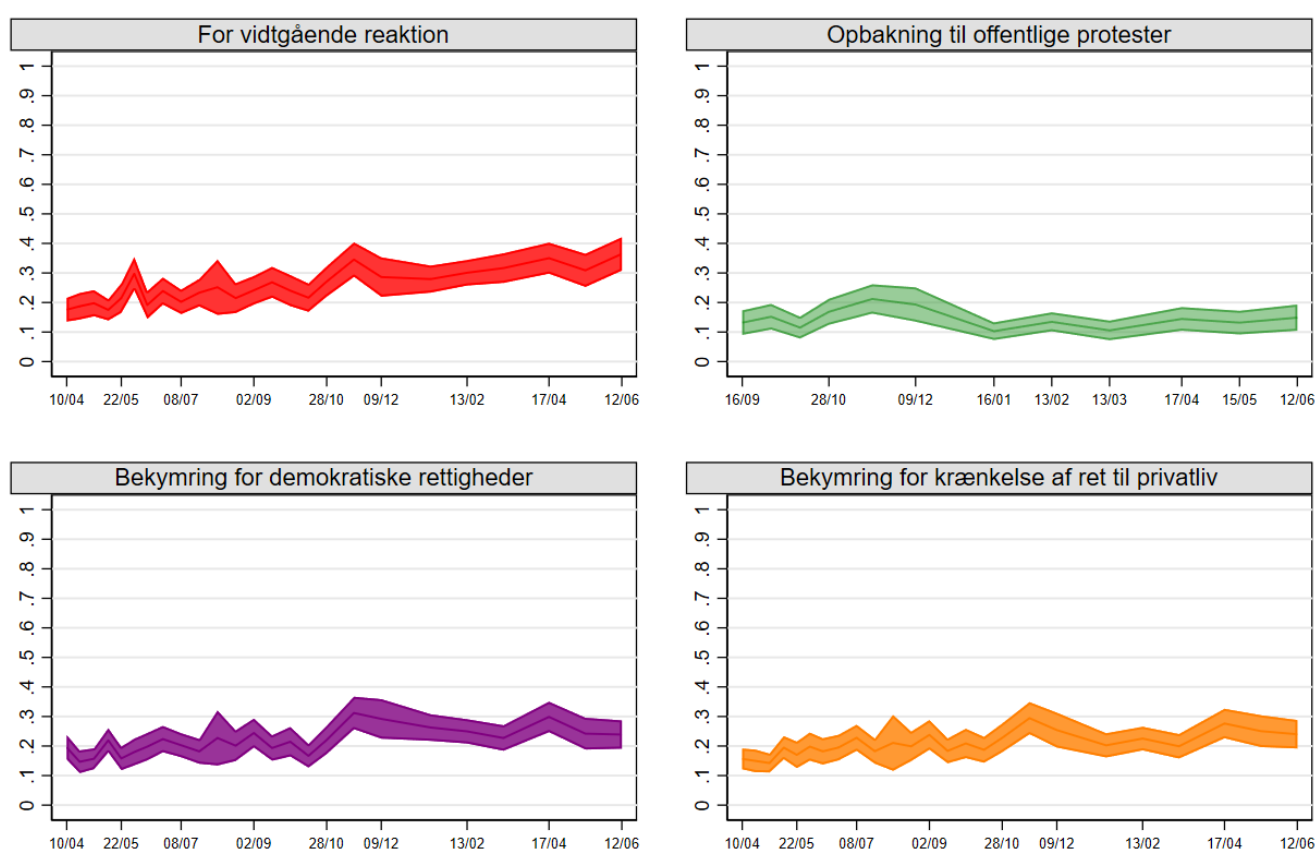
8.1 Udvikling i andelen der har tillid til regeringen

Note: N = 29.055 (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret 6-10 på en skala fra 0-10 til følgende spørgsmål: "På en skala fra 0-10, hvor stor tillid har du personligt til regeringen?". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

- 9 Siden pandemiens start har der været en stigende andel, der mener, at regeringens reaktion har været for vidtgående, og denne andel har nu nået det højeste niveau under hele pandemien. Til gengæld har der de seneste måneder været nogenlunde stabile udviklinger i (I) andelen der støtter offentlige protester, (II) andelen der er bekymrede for deres demokratiske rettigheder, og (III) andelen der er bekymrede for at regeringen krænker deres ret til privatliv.

9.1 Udvikling i (I) andelen der synes at regeringens reaktion har været for vidtgående, (II) andelen der støtter offentlige protester, (III) andelen der er bekymrede for deres demokratiske rettigheder, og (IV) andelen der er bekymrede for at regeringen krænker deres ret til privatliv

Note: N = 20.021 (N = 6.179 for opbakning til protester) (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til følgende spørgsmål: (1) Regeringens reaktion på corona-virussen har været for vidtgående, (2) Jeg støtter op om de offentlige protester mod regeringens politikker under COVID-19 pandemien, (3) Jeg er bekymret for mine demokratiske rettigheder under de nuværende omstændigheder, og (4) Jeg er bekymret for at regeringen krænker min ret til privatliv under de nuværende omstændigheder. De skraverede områder indikerer 95% konfidensintervaller.

10 Danmark er fortsat det land, hvor klart færrest støtter op om offentlige protester, og hvor færrest er bekymrede for deres demokratiske rettigheder. Bekymringen for krænkelse af retten til privatliv er ligeledes på et relativt lavt niveau i Danmark. Til gengæld er der et relativt stort mindretal af danskerne, der oplever, at regeringens reaktion har været for vidtgående.

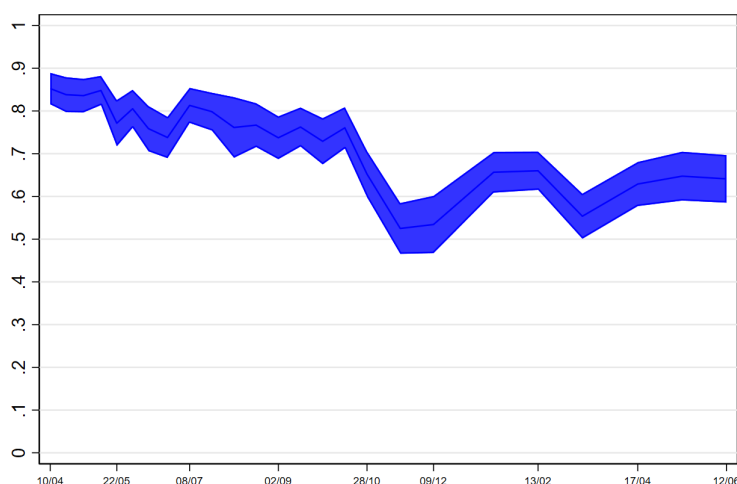
10.1 Andelen der (I) synes at regeringens reaktion har været for vidtgående, (II) der støtter offentlige protester, (III) der er bekymrede for deres demokratiske rettigheder, og (IV) der er bekymrede for at regeringen krænker deres ret til privatliv opdelt på lande

Note: N = 3.859 (Epinion). Figuren viser andelen der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til følgende spørgsmål: (1) Regeringens reaktion på corona-virussen har været for vidtgående, (2) Jeg støtter op om de offentlige protester mod regeringens politikker under COVID-19 pandemien, (3) Jeg er bekymret for mine demokratiske rettigheder under de nuværende omstændigheder, og (4) Jeg er bekymret for at regeringen krænker min ret til privatliv under de nuværende omstændigheder opdelt på lande. De lodrette linjer på søjlerne indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren er baseret på data for perioden 9/6-15/6.

11 Et direkte mål for den generelle befolknings oplevelse af polarisering er oplevelsen af om “vores land og ledere” har stået sammen i krisen. Over de seneste måneder observeres der en stabilisering i oplevelsen af dette - dog på et relativt lavt niveau sammenlignet med tidligere under pandemien.

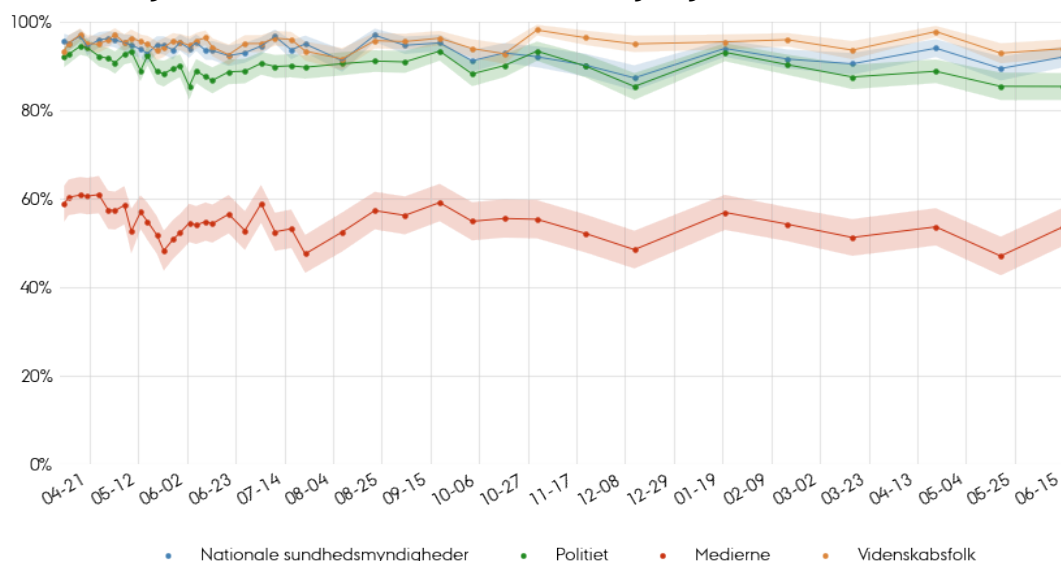
11.1 Udvikling i andelen, der oplever, at vores land og ledere har stået sammen mod corona-virussen

Note: N = 20.383 (Epinion). Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret “Helt enig” eller “Delvis enig” til følgende spørgsmål: “Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Vores land og vores ledere har stået sammen mod corona-virussen.”

12 Særligt tilliden til sundhedsmyndighederne og videnskabsfolk er fortsat på meget høje niveauer.

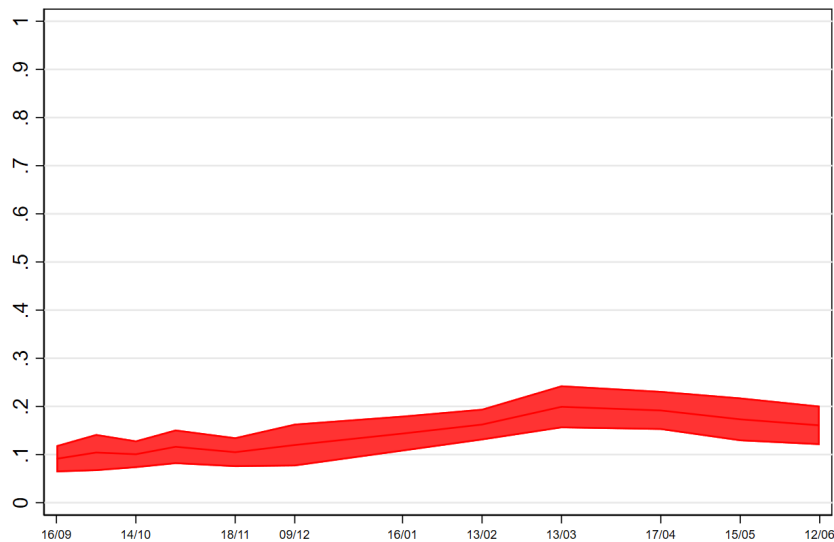
12.1 Udvikling i danskernes tillid til autoriteter og organisationer

Note: N = 20.778 (Epinion). Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret “I nogen grad” eller “I høj grad” til følgende spørgsmål: “Hvor meget stoler du på de følgende institutioner, når det kommer til corona-krisen? 1) De nationale sundhedsmyndigheder, 2) Politiet, 3) Medierne, 4) Videnskabsfolk.”

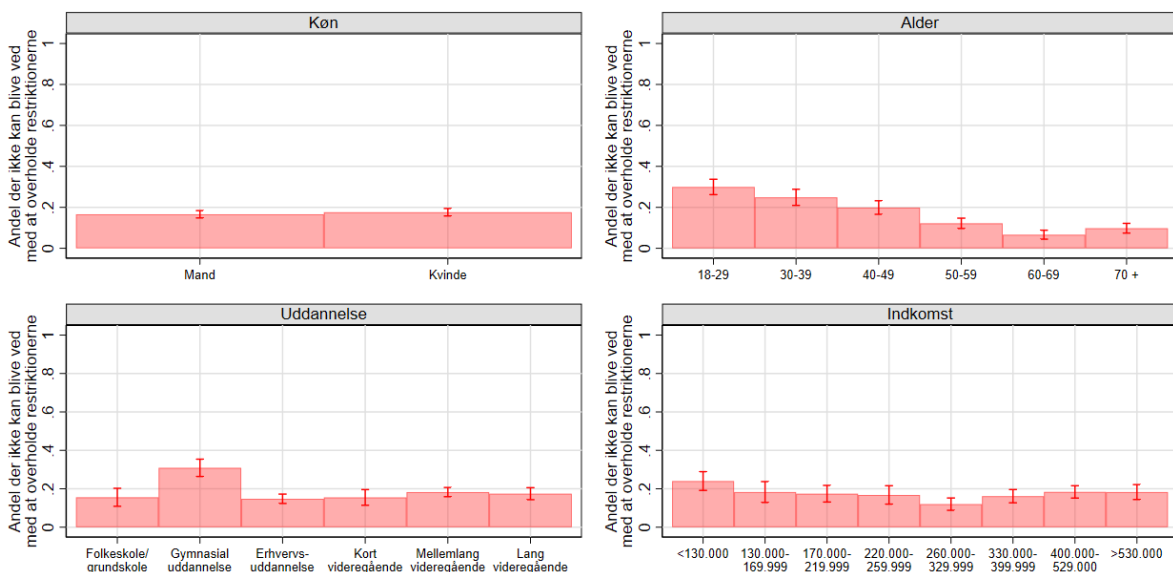
13 Andelen, der ikke kan blive ved med at overholde restriktionerne, har været svagt faldende siden marts. Særligt unge angiver, at de ikke kan blive ved med at overholde restriktionerne ret meget længere.

13.1 Udvikling i andelen der ikke kan blive ved med at overholde restriktionerne ret meget længere

Note: N = 6.428 (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Jeg tror ikke, at jeg kan blive ved med at overholde restriktionerne mod corona-virus ret meget længere". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

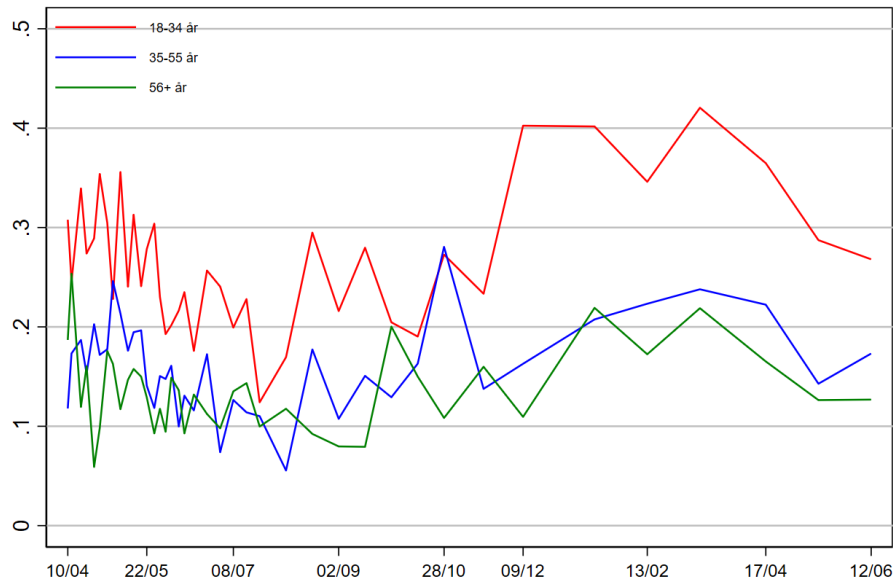
13.2 Andelen der ikke kan blive ved med at overholde restriktionerne opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 3.345 (Epinion). Figuren viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Jeg tror ikke, at jeg kan blive ved med at overholde restriktionerne mod corona-virus ret meget længere" opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 15. juni 2021.

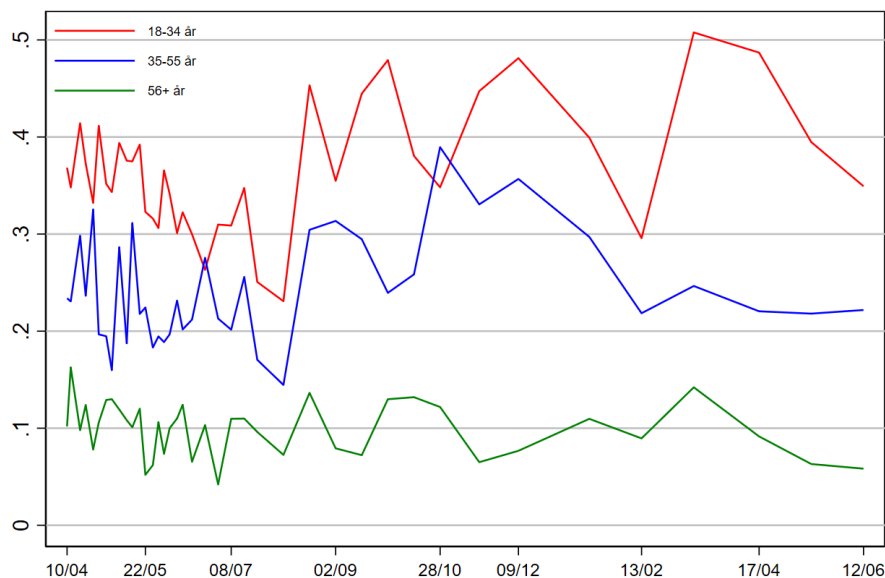
14 Ensomheden har været faldende siden marts, særligt for de unge. Ligeledes observeres et faldende niveau af stress de seneste måneder. Dette gælder også særligt for de unge. Dette indikerer at genåbningen har haft en positiv indvirkning på især unges trivsel.

14.1 Udvikling i andelen der føler sig ensom opdelt på alder

Note: N = 20.778 (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Jeg føler mig ensom" opdelt på alder.

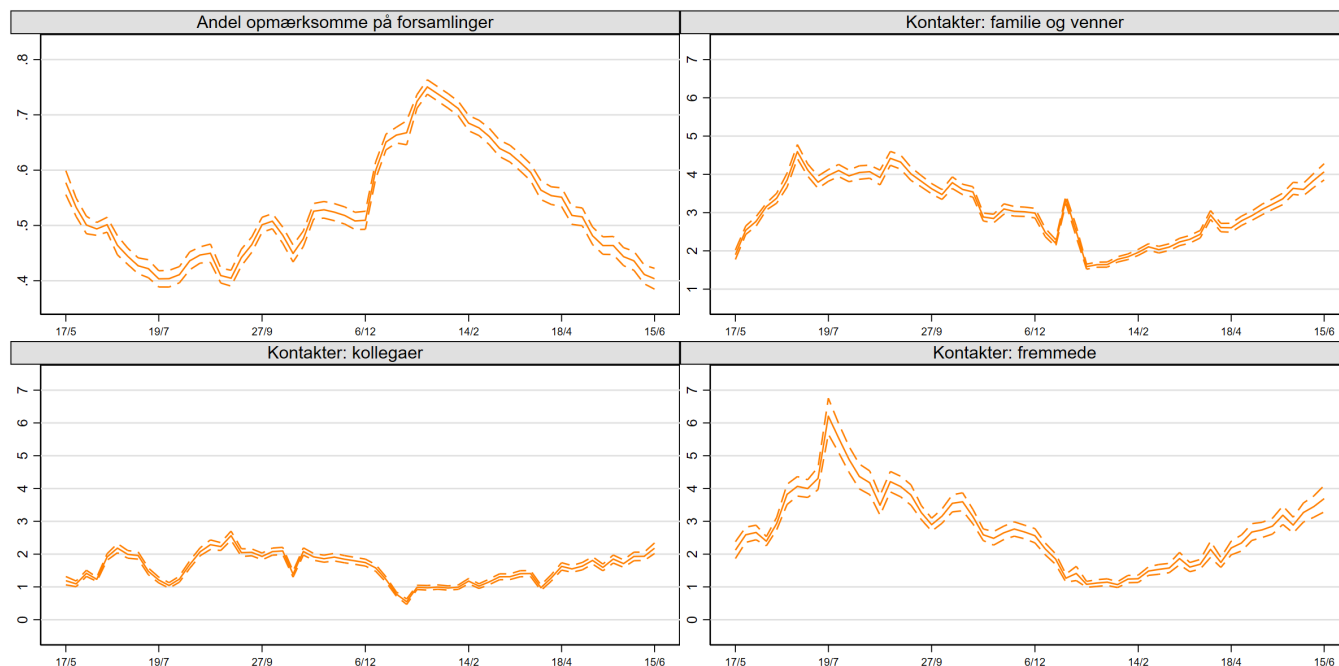
14.2 Udvikling i andelen der føler sig stresset opdelt på alder

Note: N = 20.778 (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Jeg føler mig stresset" opdelt på alder.

- 15 Danskernes opmærksomhed på forsamlinger har været faldende de seneste måneder og er nu på samme niveau som i juli 2020. Danskernes kontaktadfærd har ligeledes været stigende de seneste måneder, men har endnu ikke nået de højeste niveauer under pandemien. Dette indikerer, at danskerne endnu ikke er tilbage til en helt normaliseret tilværelse.**

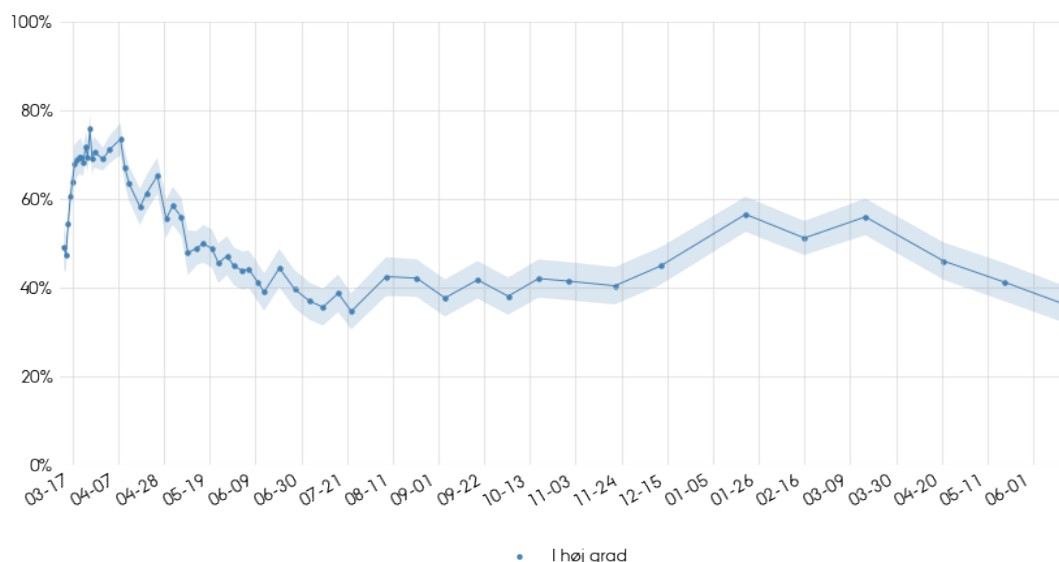
15.1 Udviklingen i adfældsindikatorer

Note: N = 248.291 (Gallup). Graferne viser hhv. befolkningsandelen, der er meget opmærksomme på at undgå forsamlinger, og det gennemsnitlige antal daglige kontakter inden for hver kontaktkategori på ugebasis. Opmærksomheden på forsamlinger er målt gennem spørgsmål om at undgå aktiviteter og steder med mange mennesker. Svarene er målt på en skala fra 1 til 7, hvor 7 indikerer en "høj grad" af opmærksomhed. Grafen for opmærksomhed viser andelen, der i gennemsnit har svaret 6 eller derover på spørgsmålene. Antallet af kontakter måles som summen af valide svar omkring kontaktantallet inden for de seneste 24 timer. En kontakt er defineret, som en interaktion inden for 2 meter i mere end 15 minutter. For hver dag frasorteres den øverste percentil inden for hver kontaktttype. De stiplede linjer indikerer 95% konfidensintervaller.

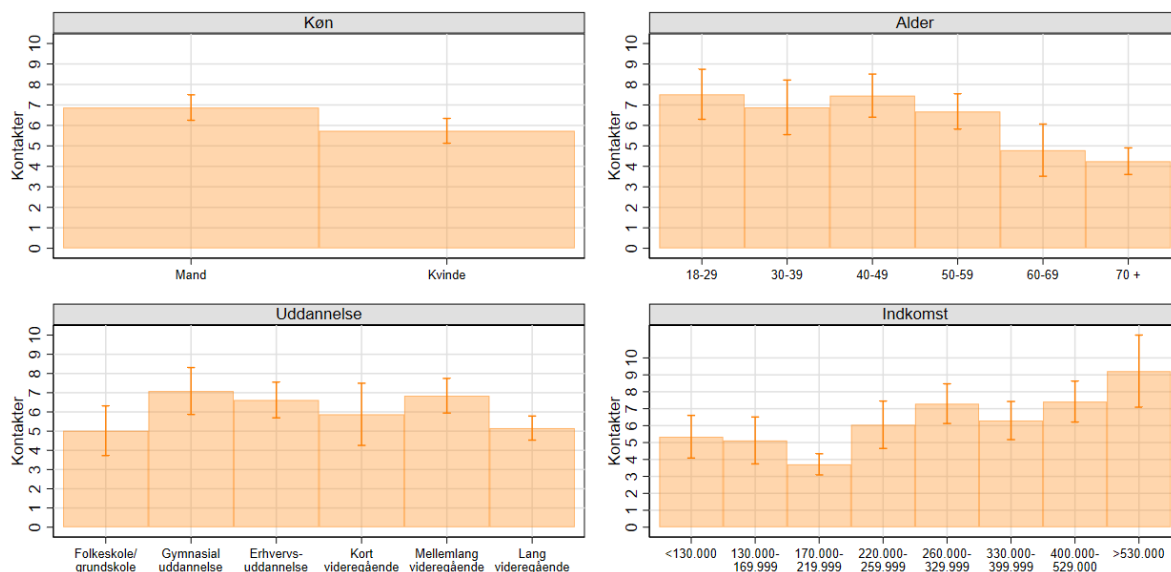
16 Andelen der angiver, at de i høj grad har ændret adfærd er siden marts faldet med 20 procentpoint. Dette afspejler, at genåbningen har skabt en mere normal tilværelse. Samtidig er der fortsat en relativt stor andel, der oplever, at ændre adfærd for at undgå smittespredning. Dette underbygger, at tilværelsen endnu ikke opleves som normaliseret.

16.1 Andel af befolkningen, der oplever høj grad af ændret adfærd

Note: N = 31.635 (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad føler du, at den nuværende situation med corona-virussen har fået dig til at ændre adfærd for at undgå at sprede smitte?". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

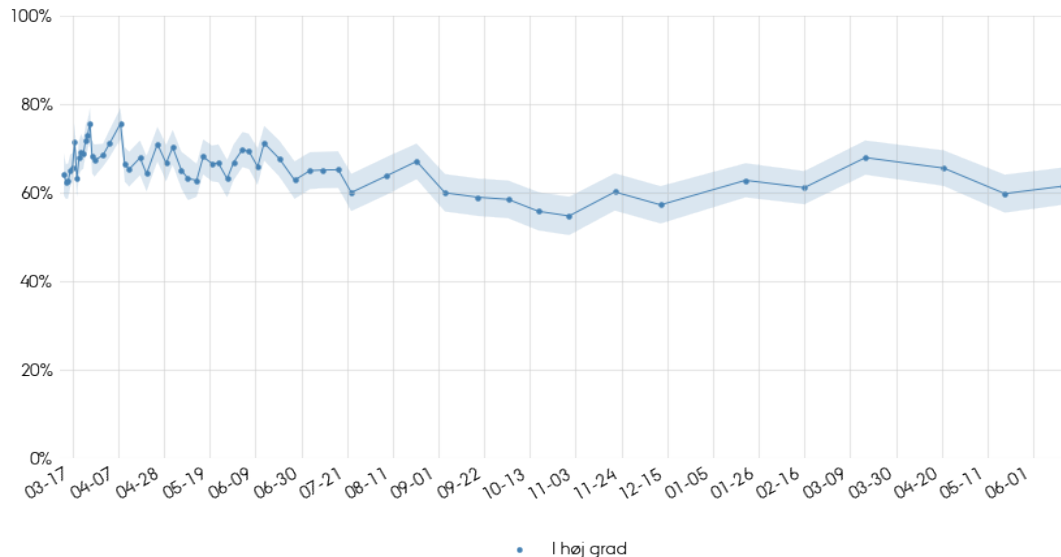
16.2 Kontakt opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 3.335 (Epinion). Figuren viser antallet af kontakter opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Kontakter forstås her som personer, man har været tættere på end 2 meter i mindst 2 minutter. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 15. juni 2021.

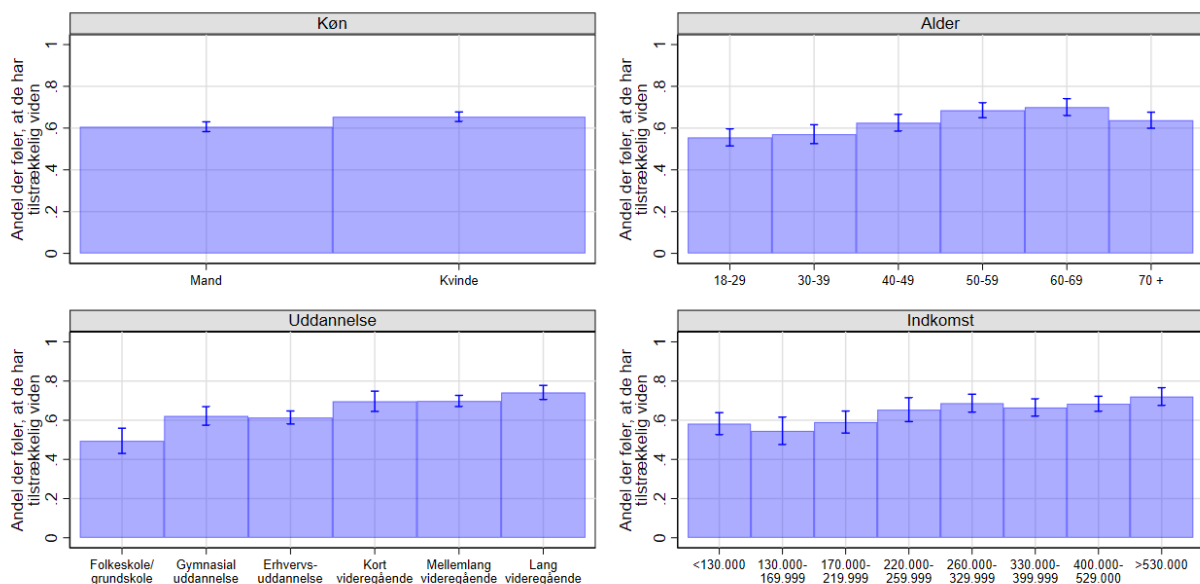
17 Andelen af borgere der føler, at de har den fornødne viden om, hvordan de skal forholde sig til corona-virussen har været stabil siden seneste måling. Et højt niveau af viden er vigtigt, da denne faktor i høj grad påvirker både opbakningen til den førte politik og smitteforebyggelsen.

17.1 Andel af befolkningen, der i høj grad føler, at de har tilstrækkelig viden om, hvordan de som borgere skal forholde sig til corona-virussen

Note: N = 32.190 (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad føler du, at du har tilstrækkelig viden om, hvordan du som borger bør forholde dig til corona-virussen?". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

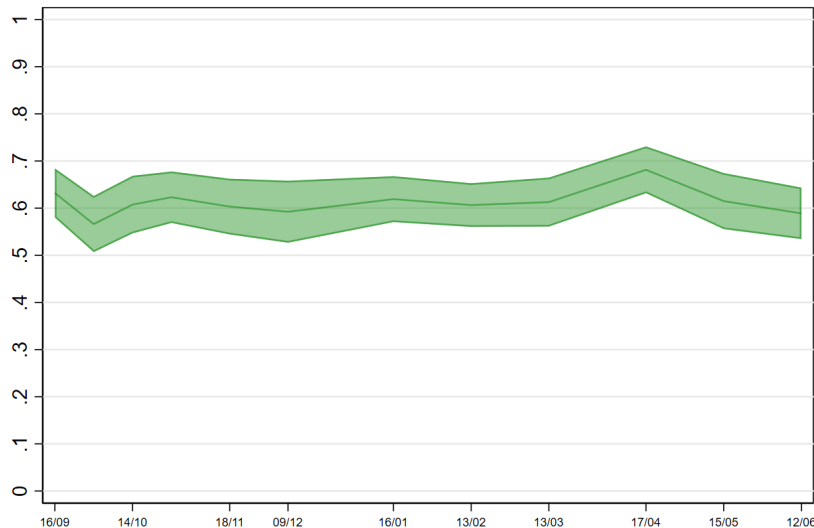
17.2 Viden opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 3.345 (Epinion). Figuren viser andelen, der har svaret "I høj grad" til følgende spørgsmål: "I hvilken grad føler du, at du har tilstrækkelig viden om, hvordan du som borger bør forholde dig til corona-virussen?" opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 15. juni 2021.

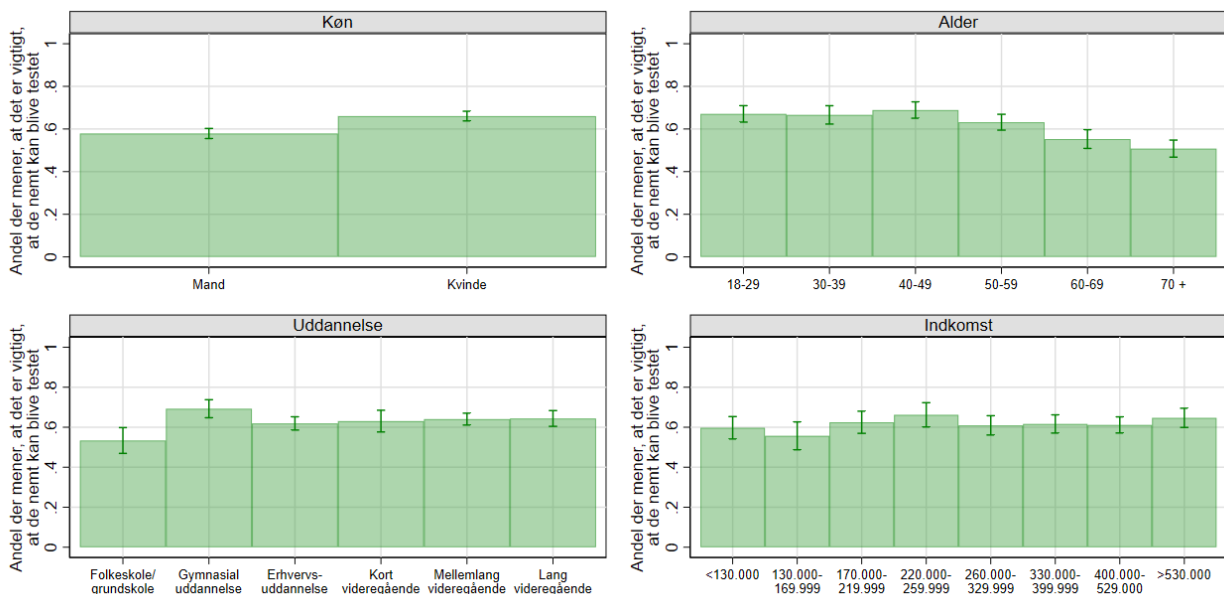
18 Test udgør en vigtig brik i den danske corona-strategi. Brugen af test støttes også af befolkningen. Et flertal oplever således, at det er vigtigt for dem, at det er nemt at blive testet.

18.1 Udvikling i andelen der mener, at det er vigtigt for dem, at de nemt kan blive testet

Note: N = 6.428 (Epinion). Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Det er vigtigt for mig, at jeg let kan blive testet for, om jeg er smittet med corona-virus for, at jeg kan håndtere alle de usikkerheder, der er skabt i den nuværende situation med corona-virus". Det skraverede område indikerer 95% konfidensintervaller.

18.2 Andelen der mener, at det er vigtigt, at de nemt kan blive testet opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 3.345 (Epinion). Figuren viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til følgende spørgsmål: "Det er vigtigt for mig, at jeg let kan blive testet for, om jeg er smittet med corona-virus for, at jeg kan håndtere alle de usikkerheder, der er skabt i den nuværende situation med corona-virus" opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Figuren er baseret på data indsamlet i perioden 13. januar 2021 til 15. juni 2021.

19 Data fra Twitter indikerer, at debatten omkring coronapas i høj grad har en meget praktisk karakter. Konkret ses klynger med ordene “14 dage” og “72 timer”, som refererer til tidsperspektiver for brugen af coronapas for vaccinerede og personer med en negativ test. Vi ser også indikationer på, hvad folk har tænkt sig at bruge deres coronapas til, da ord som “frisør” og “restaurant” også optræder hyppigt. Ordparret “give mening” tyder på, at Twitter-brugerne diskuterer om coronapasset er formålstjenstligt. Dette kan både være positivt eller negativt (giver ingen mening), da “ingen” og “ikke” er sorteret fra i analysen³.

19.1 Netværksanalyse af ordpar i tweets om coronapas

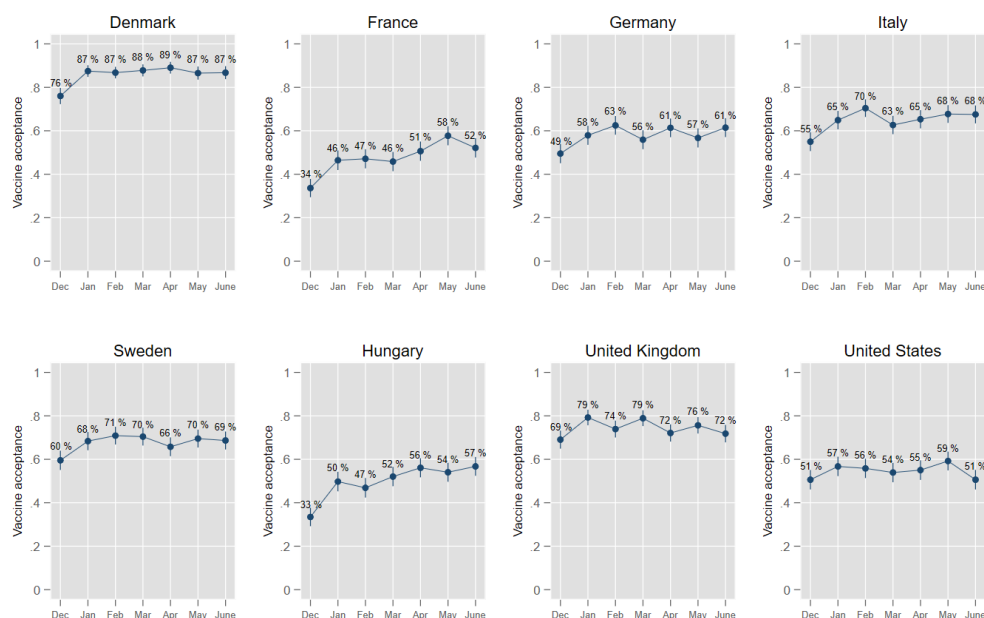

Note: Figuren illustrerer de par af sammenhængende ord som optræder hyppigst i tweets indeholdende “coronapas”. Ordpar, der er placeret tættere på hinanden, optræder oftere sammen end ordpar, der er placeret længere fra hinanden. Meget anvendte ord såsom “og”, “ikke/ingen”, “en/et”, “den/det” er sorteret fra inden analysen. Figuren giver således en ide om de centrale emner i debatten om coronapas på Twitter.

³Bemærk at ordet “ikke” er sorteret fra. At ordene “giver mening” optræder hyppigt, betyder således ikke, at det udelukkende bruges i en kontekst, hvor det opfattes som positivt, men snarere at det diskuteres hvorvidt reglerne om coronapas er meningsfulde.

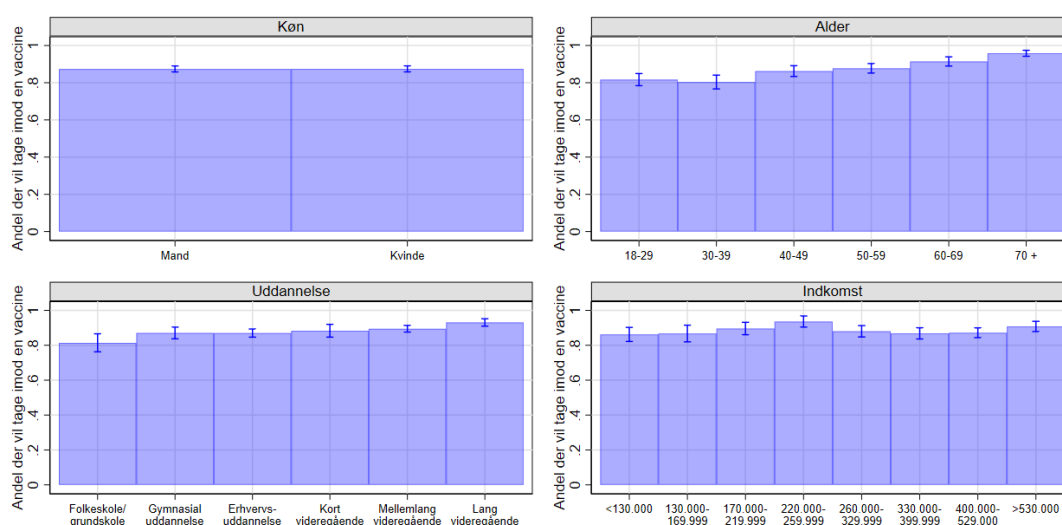
20 I Danmark har vaccinationsvilligheden været på et højt og stabilt niveau siden januar 2021 på trods af undersøgelserne af bivirkninger ved både AstraZeneca- og Johnson & Johnson-vaccinerne. Vaccinationsvilligheden i Danmark er også særdeles højt i et internationalt perspektiv.

20.1 Udviklingen i vaccinationsvillighed på tværs af lande

Note: N = 27.651 (ca. 500 respondenter pr. datarunde i hvert land) (Epinion). Punkterne angiver de nationale andele (og linjerne de dertilhørende 95% konfidensintervaller) som svarede "Helt enig" eller "Delvist enig" til følgende spørgsmål: Jeg vil følge sundhedsmyndighedernes råd, hvis de anbefaler folk som mig at få en godkendt vaccine mod corona-virus".

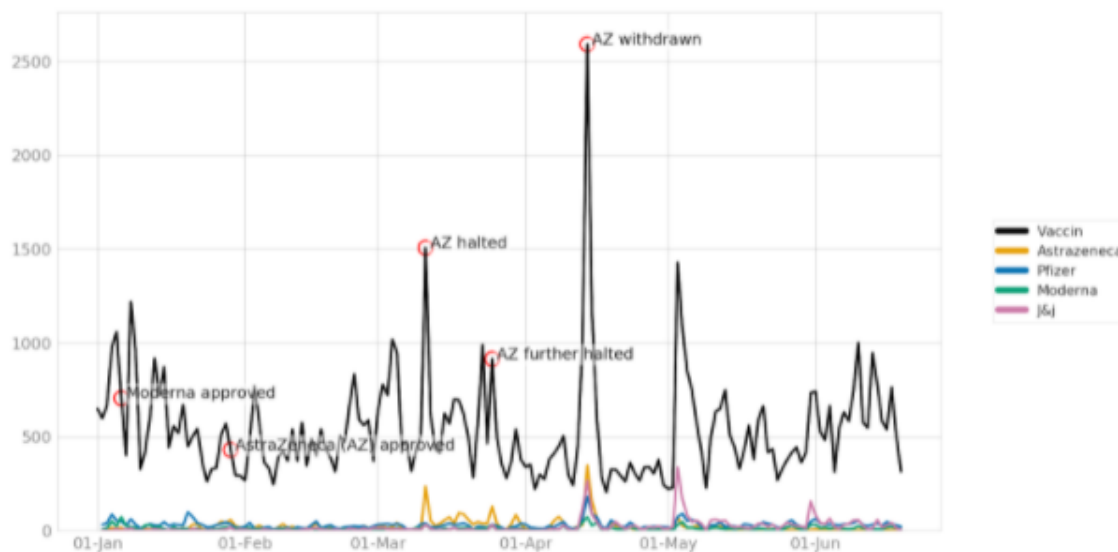
20.2 Andelen der vil tage imod en vaccine opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst

Note: N = 3.257 (Epinion). Figuren viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til følgende spørgsmål: "Jeg vil følge sundhedsmyndighedernes råd, hvis de anbefaler folk som mig at få en godkendt vaccine mod corona-virus" opdelt på køn, alder, uddannelse og indkomst. Figuren er baseret på data indsamlet i Danmark i perioden 13. januar 2021 til 15. juni 2021.

- 21** Twitter-data om vacciner viser, at debatten om vacciner toppede, da det blev offentliggjort, at AstraZeneca-vaccinen udgik af det danske vaccinationsprogram. Siden har antallet af tweets om vacciner været på et relativt lav niveau, hvilket indikerer at vacciner - på trods af den fortsatte udrulning af vaccinationsprogrammet - ikke længere fylder meget i debatten.

21.1 Udvikling i antallet af tweets omhandlende vacciner

Note: Figuren illustrerer udviklingen i antallet af danske tweets, der indeholder ordene "vaccin", "Astrazeneca", "Pfizer", "Moderna" og "J&J" i perioden januar til juni 2021.

21.2 Etnografisk dataindsamling om holdninger til vaccination af børn i alderen 12-15 år

Det kvalitative materiale om danskernes holdning til vaccination af børn mellem 12-15 årige viser, at der blandt de interviewede er 1) en overordnet tilslutning til vaccination af 12-15 årige så længe det sker på frivillig basis. Ligeledes er der 2) tilslutning til at lade yngre børn vaccinere for covid-19 såfremt der er videnskabeligt belæg for det. Blandt de interviewede lægges der både vægt på 3) vaccination af børn som et værktøj til at øge flokimmunitet og som en måde at beskytte det enkelte barn. Flere interviewede laver endvidere 4) en sidestilling af covid-19 med andre typiske vacciner.

- 1) Jeg har sådan en tiltro til vores sundhedssystem i Danmark og har en klar forventning om, at når det er deres anbefaling, at man skal vaccinere, eller det er tilladt at vaccinere børn mellem 12 og 15, at det er så den faglige, professionelle korrekte holdning at have til det. Det har jeg en enorm stor tiltro til og har ikke lyst til at have en anden holdning, fordi jeg har ikke nogen faglig, professionel, altså ballast, til at kunne argumentere for eller imod det. Og så er det selvfølgelig en individuel sag, om man vil lade sine børn vaccinere eller ej. Det synes jeg stadigvæk er en rettighed, man som forældre skal have lov til at vurdere, ligesom om det er noget man vil, ligesom alle andre vacciner. Det er jo også en, man kan sige, en forældrebeslutning.
- 2) Jeg vil sige, at der skal være mere evidens, før man vil gå den vej (vaccinere børn yngre end 12-15 år), for eventuelle langsigtede bivirkninger og den slags. Det synes jeg ikke helt, at vi har belæg for at kunne vurdere endnu. Men som udgangspunkt så, hvis man er sikker på de her bivirkninger, så vil det også være okay på sigt at lade det indgå i en form for vaccinationsprogram. Men der synes jeg, at der skal være mere evidens, fordi man ved, at børn er mere modtagelige for diverse skavanker.
- 3)
 - Jeg synes, det er okay, fordi det er i et større billede end kun børnene selv. Altså, det er også pårørende, man tænker på her og på den måde synes jeg egentligt, at det er okay. Så længe det er frivilligt.
 - Ligesom med alt andet, så tænker jeg også, at vi har et ansvar for at beskytte vores børn mod ting, vi ikke ved hvad er. Så igen, det vil være et individuelt spørgsmål. Har man et barn, der har meget lavt immunforsvar, så synes jeg, at det er helt okay at sige "jamen, vi vælger at vaccinere for at de kan få normal social omgang" i stedet for at de skal være spærret inde i tolv, atten måneder, som man jo hører nogle børn er. Det er der jo ikke nogle børn, der er tjent med. Så hvis man kan vurdere ud fra et lægefagligt synspunkt, at det vil være godt for barnet, så synes jeg, at det er okay.
- 4)
 - Røde hunde er jo heller ikke farligt for børn, det er farligt for voksne. Det vaccinerer vi jo lystigt imod. Så det har ikke ændret noget i forhold til det, nej.
 - Jeg har også svært ved at se forskellen på en covid-vaccine og så en vaccine til alt muligt andet. Og er generelt også af den overbevisning, at vacciner ikke er sådan, det er jo også en individuel sag, om man tror vacciner, de er skadelige eller de ikke er. Det er jeg ikke selv af den overbevisning, de er. Så hvis man ligesom gør det for at passe på og beskytte sit barn, så, ja, så synes jeg det er, det er fuldt legitimt. Og man ville jo også vaccinere sit barn, hvis man tog ud at rejse for japansk hjernehindebetændelse eller andre ting, fordi at det er den måde, man bedst beskytter sit barn på. Så det er jo en moderne form for beskyttelse.